

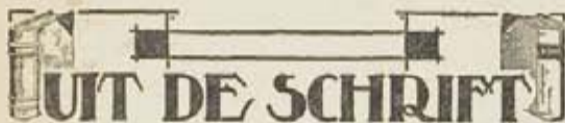
en Staat. Want zoodra we de Kerk en het geloof reestreeksch betrekken op den Staat zijn we al verdwaald. Wie in 't probleem van de christelijke staatkunde de kerk inhaalt, heeft daarmee zelf den weg tot de oplossing afgesloten. De Schrift leert ons de onderscheiding van Christus als Kerkhoofd en als Koning van den Kosmos — (en dus ook van de overheden en de onderdanen).

Daarmee is ook de onderscheiding gegeven van den Christen als kerklid en als burger in 't Koninkrijk (en dus ook burger van 't Koninkrijk Gods als overheidspersoon en onderdaan, gezagsdrager of ontzagbieder in den Staat). Wie de onderscheidingen der Schrift vergeet — diens weg wordt duister.

Maar — we moeten de onderscheidingen van de Schrift steeds meer leeren aanvaarden en zien. En de taak in 't aardse koninkrijk zien als taak in 't Koninkrijk Gods — 't zij dan als gezagsdrager of ontzagbieder. En wie zóó de onderscheidingen van de Schrift aanvaardt en er ernst mee maakt — die kan nog wel in de duisternissen zitten — maar in de duisternis schijnt dan toch het licht. Het Licht van 't Woord. En in al de problemen van de christelijke staatkunde glanst dan het licht van het nog steeds komende Koninkrijk van Jezus Christus totdat de volkomenheid van Zijn Rijk komt en God alles is, ook in het aardse koninkrijk.

L.

H. J. W.

Kruis en oorlog.

„En ik zag, toen het Lam één van de zegelen geopend had, en ik hoorde één uit de vier dieren zeggen, als een stem van een donderslag: Kom en zie! En ik zag, en zie, een wit paard, en die daarop zat, had een boog; en hem is een kroon gegeven, en hij ging uit, overwinnende en opdat hij overwonne.“

Openb. 6:1, 2.

Europa beleeft een nieuwen oorlog, en ook Nederland ondervindt den terugslag daarvan. Nu staat de kerk daar niet buiten; en ieder Christen heeft nu de roeping, om ook deze dingen in het geloof te zien en te aanvaarden.

Het is wel heel moeilijk, om nu het geloof vast te houden. We zullen het slechts kunnen, wanneer we het verband zien tusschen wereld-historie en heilsgeschiedenis. Als we de plaats niet weten van deze onze geschiedenis in het geheel van Gods ééne verlossingsgeschiedenis, komen we er niet meer uit. Alleen wie zich door openbaring van boven heeft laten leeren aangaande het verband tusschen de vijandelijkheden, zooals die nu in de wereld te constateeren zijn, en de eene groote vijandschap, die God in het paradijs stelde, en vandaag handhaaft en verdiept, — alleen hij is sterk, ook in dezen tijd.

Johannes heeft op Patmos ook gezien den ruiter op het witte paard. Hij heeft zelfs tweemaal een dergelijke verschijning zien uitrijden. De eene maal is het zonder tegenspreken de Christus, die in Zijn hemelsche glorie uittrekt, en den heiligen oorlog voert. (Openb. 19:11 v.v.) Maar we meenen, dat hier in Openb. 6 een ander is bedoeld. Velen willen ook hier gesproken zien van Christus, die in het Evangelie zegerend over de aarde trekt. Doch anderen zijn van oordeel, dat het verband het noodzakelijk maakt, niet te denken aan een macht van zegen en genade, maar aan een „ruiter“, die evenals de drie andere vernieling en ellende brengt. O. i. terecht.

Want wit is niet slechts de kleur van hemelsche verschijningen, die omschreven worden door de glans van een andere wereld; ook stervelingen van de aarde toonen zich graag met het witte gewaad. De man van aanzien, die wil pronken met zijn stand, kiest ook bij voorkeur het witte kleed. Zoo is wil niet alleen de kleur van hemelschen luister, doch evenzeer de aanduiding van krachten van beneden, van trots en aanmatiging.¹⁾

Zoo komt dan ook deze eerste ruiter aanstormen: trotsch zit hij te paard. En hij heeft er reden toe, want hem is een kroon gegeven. Alles is in stijl: het dier, dat alleen machtigen berijden; en de diadeem, dien slechts de grooten der aarde dragen. Waar hij komt, daar buigen de menschen voor hem, en daar vluchten de legers voor hem. Hij stapelt macht op macht, en kan daarbij nooit komen tot de rust. De eene overwinning doet hem al weer hunkeren naar een andere; en opnieuw gaat hij uit, „opdat hij overwon“.

Hij trekt niet uit tot den heiligen oorlog, maar tot den profanen oorlog in de meest letterlijke beteekenis van het woord. Deze oorlog is even eigenlijk te verstaan, als revolutie, honger en pest in de volgende zegelen. Johannes teekent ons hier dus het oordeel van machtswelust; de nooit gestilde honger van het imperialisme; den geesel van agressie, die van expansie tot expansie gaat.

En in deze trieste werkelijkheid brengt hij ons

¹⁾ Kittel, Th. Wb. IV, 250, 45 ff.

nu het Evangelie van Jezus Christus. Want het verband tusschen kruis en oorlog is hem geopenbaard.

Deze ruiter ook verschijnt pas, als het commando hem gegeven is; en hij draagt een kroon, die hem is verleend. Maar daarmee is deze verdere macht opeens geplaatst op rechts-niveau. En dit is toch waarlijk evangelie, dat ook het onrechtvaardig geweld geen oogenblik het strakke raam van Gods recht verbreekt. Deze ruiter krijgt niet slechts de beschikking over de noodige kracht om te vernielen; maar hem wordt „macht“, bevoegdheid verleend. Achter het onrecht der menschen blijft altijd staan het mandaat van God: Hij heeft volmacht verleend tot het gericht.

En wij, die dit lezen, mogen getroost zijn: de wereld komt nooit van haar rechtsbasis af. Als het ons angstig maakt, dat de wereld op haar fundamenten wankelt, omdat ze het recht vergeet, het evangelie kan ons nimmer genomen worden: daar is oorlog; en achter den oorlog het mandaat, de volmacht Gods.

Ik moet, geloof ik, zeggen: gelukkig, dat er oorlog is. Het vergeeten recht handhaaft zich toch!

Daar is een tweede vertroostend element: geen ruiter verschijnt, voordat het desbetreffende bevel is doorgegeven door „een uit de vier dieren“. En die „dieren“ of „levende wezens“ zijn blijkbaar engelen; maar dan engelen, die blijkens de beschrijving van Johannes de trekken der cherubs met die der serafs vereenigen. En dus is uit het feit, dat ook de ruiter op het witte paard geroepen wordt door één der vier „dieren“, reeds af te leiden, wat het resultaat van deze ellende zal zijn; en wat de bedoeling met dezen geesel is. De cherubs dragen den troon Gods; en de serafs verkondigen Zijn heiligheid, en staan bij het altaar der verzoening. Als één van deze cherubs-serafs dus de agressie ontkeent, is die vloek ingeschakeld in het geheel van factoren, die het Koninkrijk der hemelen nabij doen komen. En God wil ook hierin erkend zijn als de „Heilige Israëls“, geprezen door allen, wier lippen zijn aangeraakt met een kool van het altaar.

De volmacht Gods is veel; de engelen Gods, dat is meer. Maar het Lam Gods, dat is het meest. Welnu: Johannes zegt ons, dat de oorlog slechts komen kon, nadat het Lam een zegel geopend had. Ge weet wel van het gesloten boek, dat Johannes gezien had in Gods hand. Niemand was waardig de zegelen te verbrekken, en zoo het testament van Gods raad ten uitvoer te leggen. Tot het Lam verschijnt.

Het is wel heel opmerkelijk, dat Jezus bij het openen der zegelen, bij het ontkeenen dus ook van den oorlog, optreedt in Zijn kwaliteit van Lam, staande als geslacht. Als Christus dus dit vreeselijke komen doet, dan vervult Hij den Raad Gods tot onze verlossing; en dan doet Hij dat als het Lam, dat de zonde der wereld draagt. Dan is dus ook dit de weg, waarin Hij Zijn verlossingswerk ten einde brengt, en aan Zijn kruis het volle effect geeft.

Hoe dat in details gaat, dat weten we niet. Maar dit eene is ons ook genoeg. Wij gelooven de Schrift, die zegt, dat de zegels alleen verbroken worden door het Lam; dat achter oorlog en oorlogsleed staat het kruis, dat zich niet negeeren laat. Dit alles kon slechts komen vanwege de openbaring der liefde Gods in Jezus Christus. Geen oorlog ondanks die liefde, maar door die liefde. Dit alles is pas mogelijk geworden door het kruis.

Ik geloof, dat ik zoo wel weer verder kan. De krant spreekt van oorlog en oorlogsgerucht. Maar de bijbel zegt: dat komt alles van het Lam. Het recht Gods heeft zijn loop; en het Koninkrijk komt toch met haast; en het testament Gods wordt vervuld. Ook de oorlog is instrument in Gods geschiedenis; en Gods geschiedenis, dat is altijd onze verlossingsgeschiedenis.

Het kruis wordt niet verijdeld. Integendeel. Juist de oorlog „bewijst“, dat Christus Zijn kruis tot overwinning brengt.

A.

B. H.

„Het verbond Gods“. (X.)

Door bemiddeling van een lezer kreeg ik inzage van een noot in „Calv. Wkbl.“, waarin wordt gewezen op „De Ref.“ van 9 Aug. 1929; ik haal daar een citaat uit „De Wekker“ aan, waarin ontkend wordt, dat het genadeverbond een hoofd heeft, alsmede ontkent, dat in dat verbond één voor allen handelt, gelijk dit het geval is in het verbond der verlossing en in het werkverbond. Ik leg dan in mijn onderschrift den vinger bij „niet één voor allen“ en bij „geen hoofd“, en noem dat een afbuiging van de oude gereformeerde theologie.

Onze lezers begrijpen nu wel, waar de schrijver in „Calv. Wkbl.“ heen wil. Hij legt dit citaat uit z.g. tegenover onze artikelen van '28 en '29 contra dr. Thijss en prof. Aalders, vindt tegenspraak en, trekt conclusies.

Het is mij niet duidelijk, waarom hij dit laatste doet, althans, indien ik hem nog goed begrijp. In mijn inleidende opmerkingen wees ik er op, dat in „De Wekker“ van dienzelfden tijd „ongeveer vijf voorgangers“ over het genadeverbond schrijven, en dat ieder dat weer anders doet. Nu heb ik van die vier andere (Jongeleen, Wisse, het chr. geref. vragenboekje, en, als ik me wel herinner De Bruijn) in „De Bazuin“ trouw kennis genomen. Ik liet ook uitkomen, waarin ik van hen verschilde. En dat laatste heb ik zelf voor een deel weer verwerkt in mijn jongste „Reformatie“-artikelen; want de historie speelde zich af in de jaren '27 en '28 (zooals onze lezers nog pas hebben kunnen lezen). Men moet dus wat ik in „De Bazuin“ schreef in rekening brengen bij de lezing van mijn uittaling in „De Ref.“ van 1929.

En dan zal men kunnen weten, dat ik de conclusies, waartoe de schrijver in „De Wekker“ kwam, en waarin hij blijkbaar na de debatten der „vijf voorgangers“ van daareven conclusie nemen wil, in hun formulering onjuist vond en nog vind. Want ze stellen de kwestie niet, en deze formule verheldert niet. „In“ het genadeverbond (als 'ter eenmaal is) treedt n.l. wél één voor allen op, n.l. de Middelaar. En wederom: „in“ het genadeverbond (als 'ter eenmaal is) is wel een hoofd n.l. de Middelaar. De vraag echter, waarover het ditmaal loopt, en ik gaf dit verschil in mijn jongste artikelen duidelijk aan, is deze: of het genadeverbond is opgericht IN dan wel MET Christus als Hoofd, of het in de eeuwigheid dan wel in den tijd is opgericht, of verbond en verkiezing quantitatief gelijk zijn; ja dan neen. Niet of er een Hoofd is, doch of het Hoofd representatief (à la Comrie) optreedt in de verbonds-sluiting (en of de uitverkorenen daarbij „dood kapitaal“ zijn) is de kwestie. De andere groep, die door prof. Aalders als ongereformeerd op zij werd gezet, heeft zich gevrijwaard van al te felle consequenties. Wel degelijk treedt „in het verbond“ één voor allen op. Maar begrijpt men dan nog de kwestie niet? Ze is deze, of die ééne voor allen optreedt niet „in het verbond“ (als het er eenmaal is, als Middelaar DES VERBONDS immers), doch op den weg naar het verbond, in de sluiting des verbonds. Voor de zooveelste maal maak ik verschil tusschen „aoristus“ (het „moment“ der oprichting) en „imperfectum“ (de doorlopende lijn, die daarna volgt). Legt men het genadeverbond uit den tijd in de eeuwigheid, dan vervalt die „aoristus“, dan is er geen oogenblik meer der verbonds-oprichting.

Als men de kwestie tot den bodem herleidt, dan loopt het verschil over de verbondssluiting (in den tijd dan wel in de eeuwigheid). Alsmede over de kwestie, niet of het gesloten of opgericht is IN Christus, doch of dat geschied is MET Christus. De voorzetsels „in“ en „met“ zijn naast elkaar geplaatst door prof. Aalders, als hij zegt: HET (de cursivering is van den schrijver zelf) genadeverbond is opgericht MET Christus en IN Hem MET al degenen, die in Hem begrepen zijn. Deze formulering komt herhaaldelijk terug in het boek; ik noteer even inderhaast bl. 176 bovenaan, 185, 193. En op bl. 175 wordt beweerd, dat het oude strijdpunt aldus dient te worden beslist.

Hier had ik bezwaar tegen in '27, '28, en ook in '29. En nog in '29. In dat bezwaar ben ik voor wat het begrip HOOFD betreft, sinds versterkt, met name toen prof. Grijdanus' betoog over den toerekeningsgrond mij over Rom. 5 anders deed denken dan tot vóórdien. Maar het gaat niet aan, de verschillen, die ik tegen Jongeleen e.a. had, en nog in '29 duidelijk handhaafde, te negeren, en de voorstelling te wekken, als ware de afwijzing van een passage uit „De Wekker“ van 12 Juli 1929 identiek met aanvaarding van Aalders' standpunt, gelijk verdedigd in 1930. Prof. Aalders loopt over de kwestie der voorzetsels („met“ of „in“) heen. En feitelijk liep het geen ik uit „De Wekker“ naar voren bracht, daar óók over heen. De door mij genoemde groep van ouderen daarentegen kende penvoerders met scherper onderscheiding.

Hoe men hier nu verder concludeeren wil, zij overgelaten aan elks consciëntie. Men kan gemakkelijker problemen vertroebelen, dan laten staan in hun scherpte. Zooeven liet ik uitkomen, dat ik voor wat het HOOFDSchap van Christus betreft, door prof. Grijdanus' brochure scherper ben gaan zien, maar dat was geen reden, noch voor hem, noch voor mij, om het Hoofd-zijn van Christus binnen het (eenmaal bestaande) verbond en over de konkrete verbondsgetrouwen te loochenen. We houden alleen maar den weg vrij voor het verschil tusschen eeuwigheid en tijd.

En dan is er nog het andere begrip van „Middelaar“. Ik zou er bezwaar tegen hebben, te leeren, dat het genadeverbond is opgericht MET den Middelaar, of dat in de verbondssluiting de Middelaar optrad als één voor allen.

Dat is de ééne kant.

De andere is deze: indien iemand vandaag zou opmerken: het verbond „heeft“ geen Middelaar, en „in“ dat verbond handelt niet één voor allen, dan zou ik nóg zeggen: dat gaat niet goed.

En als het „Calv. Weekblad“ dan weer zou zeggen: dat klopt niet, dan zou ik antwoorden: het klopt wél; probeer gij eerst beter te onderscheiden en laten we dan nog eens nader overwegen.

K. S.

Indrukken van de Generale Synode. (III.)

Elders kerken.

Elders kerken!

„Elders“, dezen keer niet in een ander kerkinstituut, doch in een andere gereformeerde kerk dan waarvan men zelf lid is.

Naar 4
(den nat
wel were
commissi

De G
kenn
kerker
toepass
die on
samenl
matig
kerken
king te
is va
eigenw
aard,
keur
van „
maan t
toe te
over te
en bi
aan de

Begrijp
Er was r
anders e
vergader
Allerlei v
als men
burgerlij
wijkgren
dikanten
len, of r
beginsel
geval sp
Het de
ook, hier
mijn eigi
Voorop
nen dat
De orde
die van
waar zij
in zijn v
nomen, l
daarin v
dat de
gelegen
dat hij
werking
evenzeer
dienaar
heden e
hoorders
zijn. De
om op gr
door he
zullen z
den H. C
wordt vr
schelijke
misverste

Daarom
gaan ker
en langd
Woords,
n a l a t i
stem, een
en uitbe
zijn of o
vaardig
ontrek
hoorders
Reeds in
verwijten
weg in
kere mat
bezwaren
Indien d
recht tot
gemak o
persoon
zoo lang
Wat voo
haar geh
Een ke
bezwaren
te reken
en bedri
begin (C
bedienen
als kern
geven, e
wekken,
staan, di
het Avo
maatreg
de kerke
gaat ima
heeft be
bemoedin
macht on
in gedin
Nog st
„elk gev
moet blij
bemoelijk
komen, e
raad zal
om „las
omgekee